

[Finansministeren.]

vi kalder det løbende finansår, er halvvejs gennemløbet, og der er i det store og hele truffet finansielle beslutninger for hele finansåret, idet både skatte- og afgiftslovgivningen og udgiftslovgivningen i hovedsagen vil være fastlagt i den foregående rigsdagssamling. Også her drejer det sig altså for en stor del om ting, som man kender eller nogenlunde kan vurdere, og det vil kun i begrænset omfang dreje sig om noget, der afhænger af beslutninger, som skal træffes i fremtiden. Det kommende finansår er derimod helt og holdent fremtid — tilmed en fremtid, der ligger indtil 1½ år borte —, og det giver under vore dages svingende økonomiske vilkår en stor usikkerhed. Der til kommer imidlertid, at de finansielle beslutninger, der angår dette finansår, endnu ikke er taget, og de kan for en stor del ikke tages på et nogenlunde sikkert grundlag, før vi er nærmere ved finansårets begyndelse.

Jeg vil derfor omtale de to første finansår: det foregående og det løbende, i sammenhæng, og i tilknytning dertil vil jeg anstille visse betragtninger over den økonomiske stilling i samfundet, som den tegner sig i dag — den er jo baggrunden for statsfinanserne og afgørende for deres virkning. Derefter vil jeg anstille visse mere summariske betragtninger over selve finanslovforslaget i forbindelse med de spinkle forestillinger, vi i dag kan gøre os om den lidt fjernere fremtid.

Denne opdeling af talen svarer til den praksis, der vil blive nødvendig, hvis vi kommer ind på at forelægge finanslovforslaget på et senere tidspunkt, således som det drøftes i forbindelse med den nye forfatning. Det må jo nemlig betyde, at man ved rigsdagssamlingens åbning kun kan forelægge statsregnskabet og give en redegørelse for stillingen i det løbende finansår. Finanslovforslaget vil så komme på et senere tidspunkt.

Vender vi os nu først til statsregnskabet for 1951—52, viser det på driftsregnskabet en samlet indtægt på 2 576 mill. kr. og en udgift på 2 556 mill. kr., altså et overskud på 20 mill. kr. Det er knap 25 mill. kr. bedre end stillingen efter finans- og tillægsbevillingslov tilsammen. Bedringen skyldes en række mindre forskydninger både på indtægts- og udgiftssiden; hovedsagelig dog det sidste.

Imidlertid er det jo velkendt, at det formelle driftsregnskab under nutidens forhold ingenlunde giver noget fuldstændigt billede af statens finansielle aktivitet. For at få det fulde billede må man tage hensyn til de skatter, der posteres på § 26, hvadenten det drejer sig om de forbrugsafgifter, der går på reguleringskontoen og den særlige konto for andre udgifter fra besættelsestiden, eller det drejer sig om motorafgifter, der går i vejfonden. Også de fælleskommunale skatter går som bekendt på § 26. På den anden side må der tages hensyn til, at visse af de formelle driftsudgifter ikke egentlige udbetalinger, men afskrivninger på beskæftigelsesfonden, på kurstab for den udenlandske statsgæld m. v. Der må også tages hensyn til de udgifter, der afholdes gennem den fælleskommunale udligningsfond, og der må tages hensyn til anlægsudgifterne, som ganske vist forøger statens aktiver; men bortset fra at mange af disse anlæg ikke er af samme økonomiske karakter som en privat virksomheds aktiver, så er det jo klart, at statens anlægsudgifter betyder efterspørgsel efter materialer og arbejdskraft, og de går derfor ind i den løbende strøm af købekraft, der står til befolkningens rådighed, ganske som driftsudgifterne. Derfor er vi kommet ind på i de sidste år at give et totalt billede af statens samlede drifts- og anlægsvirksomhed — indbefattet de ting, jeg her har nævnt.

Opstillet på denne måde har de samlede indtægter i finansåret 1951—52 udgjort ca. 3 260 mill. kr.; medens de samlede udgifter til drift og anlæg har udgjort ca. 2 940 mill. kr. Der har altså været et reelt overskud på ca. 320 mill. kr., der har virket som en begrænsning af den løbende købekraft i befolkningen. Udover dette er der i 1951—52 opkrævet en bunden opsparing på omkring 200 mill. kr. Der er altså over drifts- og anlægsbudgettet samt bunden opsparing rundt regnet opsuget en halv milliard kroner med det formål at forbedre samfundets økonomiske balance og særlig valutastillingen.

Imidlertid er heller ikke dette billede fuldstændigt. Drifts- og anlægsbudgettet er ikke hele statens finansielle virksomhed. Vi bør i virkeligheden tage det, man kunne kalde lånebudgettet med; også det optræder naturligvis på § 26, og det er i færd med at blive en meget stor faktor i samfundets økonomi — derfor må man i høj